

Čitateljem v pouk in zabavo.

Povelje iz temne noči.

Johansen je star delavec. Večer svojega življenja uživa v udobni naselbini in se veseli radija.

»Da, radijo je velikanska iznajdba«, sem mu rekel, ko sem ga obiskal lepega dne in je on poslušal radijo.

»Da, radijo«, godrnja Johansen, »gotovo je nekaj prav zabavnega. Nikakor pa ne morem reči, da bi bil nekaj prav posebnega. Bi se dalo izhajati tudi brez te iznajdbe.«

»Za ladje je postal radijo nekaj, kar bi se ne dalo pogrešati.«

»Mogoče. Za mojega časa smo opravili vse brez radija.«

»Kaj — Vi ste se celo vozili po morju?«

»In —! Da, da, doživel sem nekaj več, kakor to, da sem zapustil svojo staro mater in sem se podal na morje. Ko sem bil star jedva 15 let, sem se pripeljal z ladjo v Antwerpen. Tamkaj sva rekla jaz in še en drug mladeček »Na svidenje!« in sva pobegnili. Dva petnajstletnika sva vstopila v službo kot mornarja in šlo je.«

Da, parkrat sem objadral rt Horn. Prepeljeval sem sužnje iz Afrike na ameriški otok Martinique. V Novi Zelandiji sem strigel ovce. Pet let sem delal v Avstraliji. Da pa se vrnem nazaj k radiju, moram omeniti, da smo se peljali s tovorno jadrnico iz Kalkutte v Indiji v Palmauth. Bilo je tako okrog božičnih praznikov. Nahajali smo se že na morju nekje ob obali Španije.

Neko noč ob polnoči sem moral prežvrti krmilo. Komaj sem stal tamkaj par minut, ko sem čul tik mene prav krepek glas:

»Krmilo južno-zapadno proti zapadu tri četrtine zapadno!«

Poleg sebe nisem videl žive duše, razen opazovalca in krmarja, ki je tamkaj nekaj obsekaval. Mar li mi je on dal povelje? Ni bil njegov glas. Že sem bil prepričan, da sem se morda motil. Koj za tem se je zopet oglasilo:

»Krmilo južno-zapadno proti zapadu tri četrtine zapadno!«

Nekako čudno me je spreletelo. Nikdar nisem kaj dal na strahove. Bil sem mlad. Z ladje sem se podajal na suho, kjer sem zapravil v par dneh ves za sluzek in spet sem bil na morju. Nisem bil bojazljivec. Nikakor nisem mogel razumeti, za kaj da je šlo v tem slučaju.

Pristopil je k meni krmilar. Vprašal sem ga, če mi je dal on novo povelje.

»Mož, mar si li ob pamet?« me je narahlil. »Južno-zapadno proti zapadu, tri četrtine zapadno, kaj pa hočemo po tem? Johansen, ali res nisi pri vseh petih?«

»Da, vsega se zavedam«, sem odgovoril. »Naopak pa tudi nisem slišal.«

Baš je hotel dalje zmerjati, a v tem trenutku se je ponovilo povelje:

»Krmilo južno-zapadno proti zapadu tri četrtine zapadno!«

Ozrl se je. Pogledal me je debelo. Odrznel je h kapitanu in rekel: »Nek-

do mi velevala, naj predrugačim smer vožnje.«

Kapitan se je razljutil. Ni mogel trpeti, če ga je kedo motil pri nočnem počitku. Zagrmel je nad krmarjem, naj se zgubi!

»Ne gre za prazen nič«, je vztrajal krmar. »Johansen in jaz sva slišala.«

Kapitan je prišel iz svoje kabine na krov. Bil je ves besen, ko se je pojavil zgoraj. Ničesar ni bilo videti, kakor morsk gladino. Jadrati smo po voznem redu. Kapitanu je bilo videti, da zbira vso jezo, katero si bo spustil nad nami.

Pa . . . zopet se je oglasilo povsem natančno ter razločno:

»Krmilo južno-zapadno proti zapadu tri četrtine zapadno!«

Kapitana so te besede kakor na novo poživile. Vse moštvo je moralo na krov. Ladji smo spremenili smer, kakor nam je bila ukazana iz temne noči. Nobeden ni razumel, zakaj smo poslušnili čudno povelje.

Ob štirih zjutraj smo zagledali večjo ladjo, s katero so se igrali valovi in je molel njen zadnji del visoko kvišku. Bila je ponesrečena angleška ladja, s katere smo rešili 38 mož posadke. Samo eden je utonil, predno smo prihiteli na pomoč in ta je bil radijo, ki nas je zval.

Glejte, take so bile v mojih mladih letih radijo zveze, ki so tolikokrat klicale po več kot sto milj daleč na pomoč . . .

★

Žabja farma.

Najnovejša panoga živinoreje so gotovo žabje farme v Ameriki. V teh farmah ne gojijo naše žabe, koje krače so tudi slaščica v spomladi, ampak takozvano volovsko žabo.

Opis volovske žabe.

Ameriška volovska žaba ima zadnje krake tako velike kakor naša kokoš bedre. Žaba postane po enem letu, ko je glede okusa najbolj privlačna, dolga 60 cm in tehta 2 in pol kg. Doseže pa lahko starost 6—8 let. Njeno meso je povsem podobno kokošnjemu. Par žabjih krakov s hrbtom vred da $\frac{3}{4}$ kg užitnega mesa.

Volovska žaba je različne barve: zeleno rumena, svetlo zelena, temno zelena, pisana in pikasta. Njena zunanja barva se povsem ujema z okolico, kjer živi, in radi tega jo je tudi zelo težko razločiti od rastlinstva. Ravno zaradi barve je pri dnevni luči volovsko žabo na površju vode skoraj nemogoče videti. Volovska žaba skoči 2 in pol m na dolgo.

Kako gojijo orjaške žabe?

Veliko volovsko žabo je lahko gojiti v ribnikih, ki imajo 60 do 90 m v kvadratu in so globoki 100 do 130 cm. Ribnike zasadijo z različnimi rastlinami, katere posebno ugajajo žabam. Poleg ribnikov imajo še žabji farmerji vališča za odlaganje jajc in za bivanje žabic

do popolnega razvitja. Ameriška žaba se najboljša in najbolj naglo razvija v senci, radi tega obdajajo žabje ribnike vrbe ali druga hitro rastoča drevesa.

Vrbje je tudi radi tega umestno, ker privablja različne mrčes, ki tvori žabjo hrano. Ribniki ob robih so cementirani, da ne morejo iz njih ne žabe in ne ribe v sosedne mlake, kjer so žabja vališča, da bi pojedle jajčeca in komaj izvaljeni zarod. Povrh obdajajo žabje ribnike visoki ploti, ki branijo dostop: kačam, podlasicam in hermelinom. Žabja vališča zavarujejo —apram ptičem z žičnatimi mrežami.

Volovska žaba se hrani z različnimi muhami, žuželkami, ličinkami in drugimi majhnimi živimi bitji, katerih navadno mrgoli ob in po ribnikih. Žabji farmerji spuščajo v ribnike rake, ker so rakova jajčeca posebna slaščica za žabe. Nadalje se podijo po žabjih ribnikih prav majhne ribice, katere imenujejo mimowt. Te živalice se množijo izredno naglo in služijo žabam kot priboljšek. Amerikanski žabji ribnik postane kmalu glede prehrane neodvisen od zunanjega sveta in se začne kmalu sam preživljati.

V zimi ne povzroča žabja prehrana nobenih stroškov. Kakor hitro se zniža toplota vode za 5 in pol stopinje C pod ničlo, se zagrebejo žabe v blato na dnu, kjer prezimijo brez hrane.

Žabji farmerji so glede sprave prehrane za svojo živino posebno iznajdljivi. V nočeh prižgejo po ribnikih na kole pritrjene močne električne svetilke, ki privabijo na milijarde raznega ponočnega mrčesa, s katerim se gostijo žabe. Ako pa nima farmer na razpolago električne luči, pomeče v ribnik koše skvarjenega mesa, na katerega se spustijo muhe ter drugi mrčes, ki je žabam vsakdanji kruh.

Lov na volovsko žabo.

Orjaška volovska žaba ne živi samo kot domača žival v ribnikih, ampak plava ter skače po močvirjih polotoka Florida, po močvarah Louisiane in drugih južnih pokrajin Zedinjenih držav. Lovci prebijajo po cele noči na žabjem lovu. En žabji lovec zasluži v eni noči po 10 dolarjev. Divja volovska žaba je glede mesa ravno tako iskana kot farmerjeva. Za en par krakov prejme lovec 30 do 50 centimov. V Zedinjenih državah prodajo na leto 40 milijonov žabjih krakov, ker je žabja industrija še le komaj v povojih. Žabe lovijo po močvirjih ter ribnikih v nočeh z mrežami ali z mrežicami, ki so podobne onim za lov na metulje.

Dobičkanost žabje kupčije.

Omenili smo že, da pride v Zedinjenih državah letno na trg 40 milijonov žabjih krač. Od tega odpade na farme komaj 2—3 milijone, ostalo dajo močvare. Povpraševanje po žabjem mesu je mnogo mnogo večje nego produkcija. Žabja kupčija je danes še brez konkurence in obeta najboljšo bodočnost.

★